

PURA, vannområdet Bunnefjorden med Årungen- og Gjersjøvassdraget

Sjøfartsdirektoratet
Postboks 2222
5509 Haugesund

Deres ref.
2023/120380-1

Vår ref.
23/09461-8

Saksbehandler
Anita Borge

Dato
03.04.2024

Høringsuttalelse fra PURA: Forslag til forskrift om forbud mot utslipp av båtseptik fra fritidsbåter i Oslofjorden

Vannområdet PURA, Bunnefjorden med Årungen- og Gjersjøvassdraget, er et interkommunalt samarbeid mellom kommunene Nordre Follo, Nesodden, Frogn og Ås. PURAs mål er å sikre god kjemisk og økologisk tilstand for vannkvaliteten i Bunnefjorden med Årungen- og Gjersjøvassdraget, i tråd med vannforskriftens føringer og forankringen i EUs vanddirektiv. All aktivitet som potensielt kan medføre forurensning av vann (bekker, elver, innsjøer og hav) skal ha forebyggende og avbøtende tiltak som reduserer forurensningen til et minimum og aller helst eliminerer den helt.

Vi viser til høringsbrev fra Sjøfartsdirektoratet med "Forslag til forskrift om forbud mot utslipp av kloakk fra fritidsbåter i Oslofjorden". Vi vil i det videre omtale det aktuelle utslippet fra båtene som septik, da dette begrepet fra fagterminologien kan være mer hensiktsmessig i foreliggende sak.

Med dette som bakgrunn gir vi her vår høringsuttalelse til forslaget om forbudet mot tømning av båtseptik fra fritidsbåter i Oslofjorden.

Bakgrunn

Sjøfartsdirektoratet sendte 03.01.2024 på høring et forskriftsforslag om forbud mot utslipp av båtseptik fra fritidsbåter i hele Oslofjorden. Forslaget innebærer et generelt forbud mot å slippe ut båtseptik. Fritidsbåteierne får valgfrihet i hvordan de skal overholde forbudet: De kan velge å la være å bruke toalettet om bord når de ferdes i Oslofjorden, eller å bygge om toalettfasilitetene på fritidsbåten slik at de kan benytte mottaksanlegg for tømning. Begge disse alternativene vil overholde forbudet, som er å ikke tømme båtseptik i Oslofjorden.

Høringsforslaget inneholder et kart over virkeområdet, som er sjø- og kystområdene fra svenskegrensen til fylkesgrensen mot Agder og ut til grensen for forvaltningsplanen for Nordsjøen og Skagerrak (grunnlinjen). Bakgrunnen for og utformingen av forskriftsforslaget er beskrevet sammen med rettslig grunnlag for

Postadresse
Postboks 195
1431 Ås

anita.borge@as.kommune.no

Besøksadresse
Skoleveien 5

www.pura.no

Telefon 64 96 20 86
Mobil 971 70 864

forslaget og de økonomiske og administrative konsekvensene. Til slutt kommenteres de enkelte bestemmelsene i forskriftsforslaget.

Det vises i høringsdokumentet til en konsekvensutredning som Sjøfartsdirektoratet og Miljødirektoratet publiserte i 2023: "Forbud mot utslipp av septik fra fritidsbåter i Oslofjorden".

Forbud mot tømning av båtseptik fra fritidsbåter i PURAs område

I PURAs eierkommuner, Nesodden, Nordre Follo, Ås og Frogn er det allerede innført et forbud mot tømning av båtseptik fra fritidsbåter. Først ute var Nesodden kommune som innførte et forbud i 2003 ved egen lokal forskrift. Tømmestasjoner for båtseptik ble etablert i kommunen som en del av forbudet. Forbudet ble innført etter et innledende arbeid i Fagrådet for vann- og avløpsteknisk samarbeid i indre Oslofjord, der deltakerkommunene ble oppfordret til å innføre tiltak for å hindre tømning av båtseptik.

I 2016 tok PURA initiativet til å forby tømning av septik fra fritidsbåter i hele Bunnefjorden. Etter politiske vedtak i den gang Oppegård, nå Nordre Follo, Ås og Frogn kommuner i 2018-2019 ble det vedtatt et forbud mot tømning av båtseptik fra fritidsbåter innenfor de respektive kommunegrensene. Alle kommunene vedtok samtidig egen lokal forskrift i dette tidsrommet, se [Lovdata](#).

Prosessen frem mot forbudet i PURA beskrives i det følgende:

Vannområdet PURA satte saken om et forbud på agendaen da vannområdet Horten-Larvik våren 2016 kom med en henstilling om tilslutning til et opprop mot utslipp av septik fra fritidsbåter i hele Oslofjorden. Henstillingen var ønsket behandlet i styringsgrupper/vannområdeutvalg i samtlige vannområder som grenser til Oslofjorden.

Av PURAs eierkommuner hadde i 2016 allerede Nesodden kommune innført forbud mot utslipp av båtseptik (2003), og i Morsa vannområde hadde Vestby kommune innført forbud. Man ønsket nå at også kommunene Ås, Frogn og Oppegård (nå Nordre Follo) skulle innføre et forbud, slik at samtlige eierkommuner med kystlinje i PURA kunne vise til et forbud mot septiktømming fra fritidsbåter.

PURA har et ansvar for å mane til handling i sine eierkommuner ved å sikre innføring av viktige tiltak for å bedre vannmiljøet. Oppropet fra vannområdet Horten-Larvik i 2016 ble derfor behandlet i vannområdets styringsgruppe som så positivt på initiativet og ønsket å støtte dette. Etter behandling i rådmannskollegiet i Follo ble saken behandlet i den gang Follorådet, nå [Folloregionen interkommunalt politisk råd](#). Også Follorådet stilte seg positive til initiativet fra PURA, som ble bedt om å utarbeide en felles politisk sak i de aktuelle kommuner om innføring av forbud mot utslipp av båtseptik.

Vedtaket i Follorådet ble fulgt opp ved etablering av en ad hoc-gruppe i PURA i 2017. Gruppen vurderte ulike løsninger (type, beliggenhet) for en mottaksstasjon for båtseptik, da det var ønskelig at dette var på plass før forbudet ble innført.

Økonomi/finansiering og daglig drift av mottaksanlegget ble også vurdert.

Konklusjonene og anbefalingene fra ad hoc-gruppen inngikk i den politiske saken som ble behandlet i eierkommunene i 2018-2019 og som resulterte i et forbud mot septiktømming fra fritidsbåter i hele Bunnefjorden. Et mottaksanlegg ble etablert

innerst i Bunnefjorden, ved Nesset i Ås kommune. Kommunen prosjekterte og bygde anlegget, som besto av en flytebrygge med septikpumpe og direkte pumping av båtseptiken til eksisterende kommunalt avløpsnett med føring til Nordre Follo Renseanlegg. Arbeidet med mottaket ble ferdigstilt i 2020 og var finansielt et spleiselag mellom PURA, Akershus fylkeskommune og Ås kommune.

Mottaksanlegget ble [offisielt åpnet 21. juni 2021 ved klima- og miljøminister Sveinung Rotevatn](#).

Det er plassert en [informasjonstavle ved mottaksanlegget](#) med orientering om bakgrunnen for og hensikten med å forby tømning av båtseptik fra fritidsbåter i Oslofjorden.

Ås kommune står for den daglige driften av mottaksanlegget.

PURAs uttalelse

PURA støtter en innføring av forbud mot utslipp av båtseptik i hele Oslofjorden. Det er viktig for vannområdet at også de øvrige kommunene med grense til Oslofjorden innfører et forbud på lik linje med PURAs eierkommuner. Kun på denne måten vil en åpenbar forurensningskilde til fjorden kunne reduseres og i beste fall fjernes.

Som en del av høringsdokumentene fra Sjøfartsdirektoratet inngår forslag til forskrift som forbyr tømning av båtseptik i Oslofjorden. Denne er i store trekk mye lik ordlyden og hjemlingen i forskriften til PURAs eierkommuner. Dersom det allikevel kan hentes momenter fra forskriften til PURAs eierkommuner som ikke allerede inngår i Sjøfartsdirektoratets forslag, er dette positivt.

Det forutsettes at et forbud mot tømning av båtseptik i hele Oslofjorden vil inkludere faktainformasjon om at enkelte kommuner allerede har innført et forbud. I tillegg må det tydelig fremgå om de eksisterende forskriftene fortsatt skal gjelde, eller om den nye forskriften fra Sjøfartsdirektoratet vil erstatte disse.

Finansiering av etablering og drift av tømmestasjonene må avklares. I brev fra Miljødirektoratet til kommunene av 19.01.2023 konkluderes det med følgende: *"Etter vår oppfatning har kommunene kun rettslig adgang til å finansiere tjenesten enten på avtalerettslig grunnlag, ved at kommunen kan kreve at den enkelte bruker betaler for tjenesten når denne benyttes, eller til å finansiere tjenesten over eget budsjett"*. En endelig avklaring på dette må skje før et tømmeforbud kan innføres.

Et forbud mot tømning av båtseptik fra fritidsbåter må følges av et godt tilbud av tømmestasjoner. Eksisterende tømmestasjoner som ikke fungerer optimalt må oppgraderes, nye og strategisk beliggende stasjoner må etableres. Båteierne må få oppdatert og korrekt informasjon om beliggenhet av mottaksstasjoner i hele Oslofjorden.

Havneeiere vil bli involvert i et forbud mot septiktømning fra fritidsbåter da enkelte mottaksanlegg med fordel kan legges til deres eiendom. Det bør synliggjøres hvilke krav og forpliktelser havneeierne vil få ved innføring av et tømmeforbud.

I PURAs eierkommuner sine forskrifter er det ikke beskrevet konkret hvordan kontroll skal gjennomføres. Under §7 Forurensningsgebyr er det i forskriftene anført følgende: *"For å sikre at bestemmelsene i denne forskriften blir gjennomført, kan Sjøfartsdirektoratet eller den Klima- og miljødepartementet bemyndiger fastsette tvangsmulkt til staten i medhold av [forurensningsloven § 73](#), eller overtredelsesgebyr til kommunen i medhold av [lov om skipssikkerhet § 55](#) og [§ 56](#)".* PURA ser det som

fordelaktig at Sjøfartsdirektoratet i sitt forslag til forskrift presiserer at politiet er kontrollmyndighet og hvilken sanksjonsmulighet de har. Det kan imidlertid synes som om politiets rolle bør spisses og konkretiseres:

I konsekvensutredningen som Sjøfartsdirektoratet og Miljødirektoratet utga i 2023 fremgår det at politiet pr. i dag har lite/ingen erfaring med problemstillingen. De ser det som tilnærmet umulig å kontrollere ulovlige utslipp, da de fleste båter har utslipp under vann. Det pekes imidlertid i politiets innspill på at forebyggende arbeid med informasjonskampanjer om det nye regelverket vil bli avgjørende for grad av oppslutning om forbudet. I tillegg vil tilgangen på velfungerende tømmestasjoner bli en vesentlig suksessfaktor. PURA støtter disse synspunktene.

Konklusjon

- Vannområdet PURA, Bunnefjorden med Årungen- og Gjersjøvassdraget, ønsker en forskrift om forbud mot tømning av båtseptik i hele Oslofjorden hjertelig velkommen!

- PURAs eierkommuner Nesodden, Nordre Follo, Ås og Frogn har allerede innført et forbud mot tømning av båtseptik med egne lokale forskrifter. Det forutsettes at et forbud mot tømning av båtseptik i hele Oslofjorden vil inkludere faktainformasjon om at enkelte kommuner allerede har innført et forbud. I tillegg må det tydelig fremgå om de eksisterende forskriftene fortsatt skal gjelde, eller om den nye forskriften fra Sjøfartsdirektoratet vil erstatte disse.

- finansiering av etablering og drift av tømmestasjoner må avklares.

- mottaksstasjoner må etableres for et fullverdig tilbud for tømning i hele Oslofjorden. Eksisterende stasjoner som ikke fungerer optimalt, må oppgraderes. Beliggenhet av mottaksstasjonene må gjøres kjent for båtseierne ved målrettet kommunikasjon.

- havneeierens rolle i innføring av et tømmeforbud må synliggjøres; hvilke krav og forpliktelser får disse?

- det oppfordres til at kontroll- og sanksjonsfunksjonen hos politiet styrkes ved innføring av et tømmeforbud i hele Oslofjorden. Til tross for utfordringer med tilstrekkelig bevissikring vil politiets tilstedeværelse og muntlige påminnelser om forbudet være en viktig suksessfaktor for oppslutningen blant båtseierne.

- det oppfordres til at brede informasjonskampanjer igangsettes i regi av Sjøfartsdirektoratet/Miljødirektoratet. Her bør båtseierne få konkret og målrettet informasjon om forbudet og beliggenhet av tømmestasjoner. De må i tillegg henstilles på en positiv måte til å bidra i det krafttaket som nå gjøres for å bedre tilstanden i en sterkt truet Oslofjord.

PURA ønsker lykke til i det videre arbeidet med forskriften!

Bildet: Klima- og miljøminister Sveinung Rotevatn åpner mottaksanlegget i PURA ved Nettet i Bunnefjorden 21. juni 2021. Foto: PURA.

Bildet: Pumpe og to informasjonsskilt på en flytebrygge utgjør PURAs mottak for båtseptik ved Nesset i Bunnefjorden. Foto: PURA.

Med hilsen

for vannområdet PURA, Bunnefjorden med Årungen- og Gjersjøvassdraget

Anita Borge

vannområdeleder
(sign.)

Kopi til:

Styringsgruppen

Prosjektgruppen

Temagruppe Biologi/limnologi

deler av temagruppe Kommunalteknikk, overvann og spredt bebyggelse